

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ЄДИНИМ ПОДАТКОМ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ

А.В. Міньковська, ст. викладач

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Відповідно до п.291.3 ст. 291 Податкового кодексу фізична особа –підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає встановленим вимогам та реєструється платником єдиного податку у визначеному порядку. Податковим законодавством установлені досить жорсткі обмеження щодо суб'єктів господарювання, які не можуть взагалі бути платниками єдиного податку. Так, стати та бути платниками єдиного податку не зможуть фізичні особи-підприємці, які є нерезидентами, а також фізичні особи – резиденти, які здійснюють: діяльність з організації, проведення азартних ігор; обмін іноземної валюти; виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів у ємностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива, сидру, пері та столових вин); видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення; видобуток, реалізацію корисних копалин; діяльність у сфері фінансового посередництва та ін.

Не можуть перебувати на спрощеній системі оподаткування фізичні особи-підприємці, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин). Крім того, платникам єдиного податку дозволено здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно в грошовій формі (готівкової та/або безготівкової). Відповідно до глави 1 розділу XIV ПКУ розмір оподаткування єдиним податком установлюється залежно від групи, до якої віднесено підприємців. При цьому фізичні особи – підприємці з метою оподаткування єдиним податком їх доходів від провадження підприємницької діяльності розподілено на чотири групи. Для цілей оподаткування єдиним податком та для з'ясування наявності у суб'єкта господарювання права зареєструватися платником єдиного податку та/або перебувати на спрощеній системі оподаткування здійснюється визначення обсягів доходу. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою: пасивні доходи; доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності; суми податків і зборів, утримані (нараховані) платником єдиного податку під час здійснення ним функцій податкового агента; суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, нараховані платником єдиного податку відповідно до закону; дохід, отриманий як компенсація (відшкодування) за рішенням суду за будь-які попередні (звітні) періоди. Крім того, до обсягу доходу не включаються: податок на додану вартість; суми фінансової допомоги, наданої на поворотній основі, отриманої та поверненої протягом 12 календарних місяців з дня її отримання, та суми кредитів; суми коштів цільового призначення, що надійшли від Пенсійного фонду та інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, з бюджетів або державних цільових фондів, у тому числі в межах державних або місцевих програм; суми коштів (аванс, передплата), що повертаються покупцю товару (робіт, послуг) – платнику єдиного податку та/або повертаються платником єдиного податку покупцю товару (робіт, послуг), якщо таке повернення відбувається внаслідок повернення товару, розірвання договору або за листом-заявою про повернення коштів; суми коштів, що надійшли як оплата товарів (робіт, послуг), реалізованих у період сплати інших податків і зборів, установлених ПКУ, вартість яких була включена до

загального оподаткованого доходу фізичної особи – підприємця; суми податку на додану вартість, що надійшли у вартості товарів (виконаних робіт, наданих послуг), відвантажених (поставлених) у період сплати інших податків і зборів, установлених ПКУ; суми коштів у частині надмірно сплачених податків і зборів, установлених ПКУ, та суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що повертаються платнику єдиного податку з бюджетів або державних цільових фондів. Єдиний податок передбачає спрощений облік доходів і витрат, а також заміщає собою сплату і розрахунок певної кількості обов'язкових податків і зборів, які сплачуються в Україні.

Отже, при виборі спрощеної системи оподаткування платники податку сплачуватимуть єдиний податок за обраною ставкою, замість основних податків (податок на прибуток підприємств, на доходи фізичних осіб, на додану вартість тощо) та зможуть вести спрощений бухгалтерський облік. Відповідно до ч. 293.1 ст. 293 Податкового кодексу України ставки єдиного податку встановлюються у відсотках (фіксовані ставки – для першої та другої групи платників податку) до розміру прожиткового мінімуму працездатної особи та мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, відповідно або у відсотках до доходу (відсоткові ставки для платників третьої групи). Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними та міськими радами для фізичних осіб - підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарської діяльності, з розрахунку на календарний місяць. Слід звернути увагу, що несплата (неперерахування) фізичною особою – платником податку авансових внесків єдиного податку в порядку та у строки, визначені Податковим кодексом України, тягне за собою накладення штрафу в розмірі 50 відсотків ставки єдиного податку, обраної платником єдиного податку.